

Příslušnost u spotřebitelských smluv

Nařízení Brusel Ibis prostřednictvím pravidel v oddíle 4 poskytuje procesní ochranu spotřebiteli jakožto slabší smluvní straně kontraktačního procesu. Nařízení Brusel Ibis se snaží nalézat rovnováhu mezi ochranou slabší strany a zajištěním právní jistoty v kontraktačním procesu. Důvodem ochrany je také skutečnost, že se často jedná o spory **malé hodnoty**. Tohoto faktu mohou podnikatelé zneužívat. Pro spotřebitele bývá časově i finančně náročné hájit svá práva v řízení před soudem. Může proto dojít k tomu, že se spotřebitel soudního řízení „zalekne“. Počet spotřebitelských smluvních vztahů s mezinárodním prvkem se neustále zvyšuje také v souvislosti s globalizací, elektronizací a transakcemi na internetu. Spotřebitel není ve svých nákupech omezen jen a pouze na území svého státu nebo bezprostředně sousedících zemí. Díky internetu je pro něj poměrně snadné vstoupit do soukromoprávního vztahu s mezinárodním prvkem.

Spotřebitel je chráněn pomocí příznivějších pravidel, než v článku 4, resp. článku 7 odst. 1 (bod 18 Preambule k Nařízení Brusel Ibis). Ochrana spotřebitele ovšem **nemá být absolutní** a nemá být rozšiřována na osoby, u kterých požadavek vyšší právní ochrany není důvodný. Pravidla speciální příslušnosti musí být vykládána restriktivně a nesmí vést k výkladu nad rámec případů výslovně upravených v tomto oddíle (*C-464/01 Johann Gruber vs. Bay Wa AG*).

Příklad. Turista z Nizozemí si v dubnu 2018 naplánoval dovolenou v Brně. Na webových stránkách hotelu v Brně si objednal ubytování. Stránky byly pod českou doménou, jejich obsah byl v češtině, angličtině a němčině, bylo možné platit v korunách i eurech. Po příjezdu do České republiky zjistil, že kvalita služeb neodpovídá tomu, co bylo sjednáno. Odmítá zaplatit dohodnutou cenu za ubytovací služby. Kde by mohl případně podat žalobu?

Právní úprava příslušnosti ve věcech spotřebitelských smluv je obsažena v oddíle 4 v člancích 17 až 19 Nařízení Brusel Ibis. Ochrana spotřebitele v procesní oblasti se projevuje v několika oblastech:

- výjimka z pravidla bydliště žalovaného (smluvního partnera spotřebitele) na území členského státu EU (článek 17 odst. 2);
- aktivní legitimace spotřebitele (článek 18 odst. 1);
- pasivní legitimace spotřebitele (článek 18 odst. 2);
- omezení prorogačních dohod (článek 19);
- informační povinnost soudu v případě podřízení se zahájenému řízení (článek 26 odst. 2, k tomu srov. výklad v příslušné části) a
- odepření uznání a/nebo výkonu rozhodnutí v případě nerespektování speciální příslušnosti (článek 45 odst. 1 písm. e).

Pro aplikaci pravidel speciální příslušnosti musí být splněna jejich věcná a osobní působnost. Pro každý konkrétní skutkový stav je proto nutné zkoumat, zda se jedná o spotřebitelskou smlouvu uzavřenou spotřebitelem ve smyslu Nařízení Brusel Ibis. V opačném případě (při nesplnění osobní a/nebo věcné působnosti) je nutné pro určení příslušného soudu postupovat dle obecného pravidla v článku 4, resp. pravidla alternativní příslušnosti v článku 7 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis.

Osobní působnost. Postavení jedné ze stran sporu jako **spotřebitele** je jedním ze základních kritérií pro kvalifikaci skutkového stavu jako spotřebitelské smlouvy.

Nařízení Brusel Ibis v článku 17 používá stejnou definici spotřebitele jako článek 6 odst. 1 Nařízení Řím I. Spotřebitel je vymezen jako subjekt, jenž uzavírá smlouvu, „... která se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti...“ Soudní dvůr se v řadě rozhodnutí vyjádřil k vymezení pojmu „spotřebitel“. Ne každá osoba, která je ve slabším smluvním postavení, je zároveň spotřebitelem ve smyslu unijních kolizních a procesních předpisů. Pojem spotřebitel musí být vykládán restriktivně a s ohledem na povahu a účel konkrétní smlouvy, nikoli s ohledem na subjektivní postavení smluvní strany. Jedna a táž osoba může být považována za spotřebitele v rámci některých transakcí a za podnikatele v jiných (*C-269/95 Benincasa vs. Dentalkit Srl*, *C-464/01 Johann Gruber vs. Bay Wa AG*).

Spotřebitelem pro účely Nařízení Brusel Ibis je:

- **subjekt, který je slabší smluvní stranou v rámci uzavírání smlouvy** (*150/77 Bertrand vs. Ott*),

- tímto subjektem může být **pouze fyzická osoba** (*C-269/95 Benincasa vs. Dentalkit Srl*),
- tato osoba je **konečným uživatelem věci, nejedná v rámci své podnikatelské (resp. obchodní) činnosti**
- a zároveň se sama **účastnila kontraktačního procesu** (*TVB C-89/91 Shearson Lehman Hutton Inc vs. TVB C-89/91*).

Tyto podmínky musí být splněny **kumulativně**.

Ochrana dána pravidly speciální příslušnosti nesmí být rozšiřovaná na osoby, které uzavřely smlouvu, jejíž účel je částečně spotřebitelský (tj. nikoli v rámci podnikatelské či obchodní činnosti), ovšem částečně také podnikatelský, **ledaže podnikatelský účel je natolik okrajový, že má zanedbatelnou roli v celkovém kontextu** dotčené transakce (*C-89/91 Shearson Lehman Hutton Inc vs. TVB a C-464/01 Johann Gruber vs. Bay Wa AG*).

Pro posouzení, zda lze určitou osobu podřadit pod rozsah pojmu „spotřebitel“, je nutné zkoumat nejen pozici této osoby v rámci konkrétní smlouvy, ale také **povahu a účel předmětné smlouvy** (*C-99/96 Mietz vs. Intership Yachting Sneek BV*). Pokud osoba uzavírá smlouvu za účelem zisku pro vlastní osobní potřebu, lze ji stále považovat za spotřebitele ve smyslu článku 17 Nařízení Brusel Ibis (*C-269/95 Benincasa vs. Dentalkit Srl*).

Spotřebitelem pro účely Nařízení Brusel Ibis proto **není**:

- Drobný podnikatel (*150/77 Bertrand vs. Ott*). Také tyto subjekty mohou být, stejně jako spotřebitelé - fyzické osoby, v ekonomicky nevýhodnější pozici. Soudní dvůr však rozhodl, že v tomto ohledu musí být pravidla pro spotřebitelské smlouvy vykládána restriktivně, aby zůstala v souladu s cíli a smyslem ochranných ustanovení.
- Osoba, která uzavírá smlouvu za účelem **budoucího obchodu** (*C-269/95 Francesco Benincasa vs. Dentalkit Srl*).

Příslušnost ve věcech spotřebitelských smluv představuje **výjimku z obecného pravidla bydliště žalovaného** (článek 4). Nemá-li smluvní partner spotřebitele bydliště v některém členském státě, ale má v některém členském státě pobočku, zastoupení nebo jinou provozovnu, je s ním ve sporech týkajících se jejich provozu jednáno tak, jako by bydliště v tomto členském státě měl (článek 17 odst. 2). Cílem tohoto pravidla je ochrana spotřebitelů ve vztahu k podnikatelům, kteří mají svá sídla mimo EU, nicméně na území EU působí a podnikají.

Věcná působnost. Pod rozsah pravidel speciální příslušnosti spadají smlouvy, které jsou smlouvami spotřebitelskými. Nařízení Brusel Ibis obsahuje v článku 17 odst. 1 **autonomní definici pojmu spotřebitelská smlouva**. Výklad tohoto pojmu je dále zpřesňován judikaturou Soudního dvora.

Poznámka. Je nutné zdůraznit, že Nařízení Brusel Ibis upravuje širší rozsah chráněných spotřebitelských smluv než kolizní úprava v Nařízení Řím I (k tomu srov. znění článku 17 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis a článku 6 odst. 1 Nařízení Řím I). Nařízení Řím I obsahuje v článku 6 odst. 4 výjimky z pravidla v článku 6 odst. 1.

Pro aplikaci pravidel speciální příslušnosti se musí jednat o **smlouvu** (k interpretaci pojmu smlouva nebo nároky ze smlouvy srov. výklad k článku 7 odst. 1, dále např. *C-419/11 Česká spořitelna, a.s. vs. Gerald Feichter*). Pojem „smlouva“ a „nároky ze smlouvy“ dle článku 17 odst. 1 musí být vykládán stejně jako v článku 7 odst. 1, toto ustanovení se proto aplikuje i na nároky z neplatných smluv. **Rozdíl** mezi smlouvou spadající pod alternativní pravidlo v **článku 7 odst. 1 a smlouvou spotřebitelskou** vymezil Soudní dvůr v několika rozhodnutích (*C-96/90 Rudolf Gabriel vs. Schlank & Schick GmbH a C-27/02 Petra Engler vs. Janus Versand GmbH*).

Poznámka V rozhodnutí *C-96/90 Rudolf Gabriel vs. Schlank & Schick GmbH* se jednalo o situaci, kdy německá společnost zaslala několik osobně adresovaných dopisů panu Gabrielovi, rakouskému občanovi. Tyto dopisy vyvolávaly dojem, že pokud si od této společnosti objedná zboží jisté hodnoty, získá určitou finanční výhru. Pan Gabriel zboží objednal, ale žádnou výhru neobdržel. Soudní dvůr uvedl, že se jedná o spotřebitelskou smlouvu ve smyslu oddílu 4 Nařízení Brusel Ibis. Zasláný dopis vytvořil úzkou vazbu mezi slibem na finanční výhru a koupí zboží. Spotřebitel uzavřel kupní smlouvu kvůli slibu prodávajícího, že mu vyplatí výhru, která byla podstatně vyšší než objednané zboží. Pokud by panu Gabrielovi výhra nebyla přislíbena, smlouvu by zřejmě neuzavřel. Soudní dvůr rozhodl, že nárok spotřebitele na vyplacení výhry je smluvní povahy a spadá pod koncept spotřebitelské

smlouvy.

Zdánlivě podobnou situaci řešil Soudní dvůr ve věci *C-27/02 Petra Engler vs. Janus Versand GmbH*. Rakouská spotřebitelka obdržela od německé zásilkové služby osobně adresovaný dopis. Ten obsahoval oznámení vyvolávající dojem, že vyhrála v loterii organizované touto společností. Oznámení obsahovalo její jméno a adresu a podmínky pro získání výhry napsané malým písmem. Podle oznámení měla dopis podepsat a odeslat zpět zásilkové společnosti, což paní Engler udělala. Žádnou výhru neobdržela. Z toho důvodu podala žalobu u rakouských soudů na vyplacení výhry. Soudní dvůr rozhodl, že tato situace nespadá pod kritéria příslušnosti pro spotřebitelské smlouvy, neboť nedošlo k uzavření smlouvy (neobjednala zboží, na rozdíl od předcházejícího případu). Mezi rakouskou spotřebitelkou a německou společností nedošlo ke vzniku žádných smluvních povinností. Soudní dvůr však uvedl, že na tuto situaci by se vztahoval článek 7 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis, neboť pro jeho aplikaci není nutné, aby smlouva byla skutečně uzavřena.

Další rozhodnutí Soudního dvora již konkretizují **povahu spotřebitelských smluv**, na které dopadá speciální pravidlo. Výklad je nutné provádět v souladu s jejich smyslem a účelem, neboť cílem ustanovení je poskytnout ochranu spotřebiteli, který je v ekonomicky slabší pozici ke smluvnímu partnerovi (*150/77 Bertrand vs. Ott*).

Koupě movitých věcí na splátky – článek 17 odst. 1 písm. a). Koupí movité věci na splátky se rozumí transakce, ve které je kupní cena vyrovnána cestou **více splátek** nebo kde existuje **vztah k úvěrové smlouvě** financující tuto transakci (*150/77 Société Bertrand vs. Paul Ott KG*). K tomuto typu obchodů se zařazuje i tzv. *Mietkauf* nebo *hire purchase*, který se používá především v Irsku. Pod toto kritérium je možné podřadit také **spotřebitelské leasingy**, které předpokládají umožnění celé částky a následný přechod vlastnického práva.

Půjčka návratná ve splátkách nebo jiný úvěrový obchod určený k financování koupě takových movitých věcí – článek 17 odst. 1 písm. b). Tato úprava se vztahuje na transakci, jejímž předmětem je koupě movité věci na základě půjčky nebo jiného úvěrového obchodu. Stejně jako článek 17 odst. 1 písm. a) se toto ustanovení vztahuje pouze na koupi zboží – movitých věcí. Jak půjčka, tak úvěr musí být poskytnut pro účely financování koupě zboží.

Shrneme-li podmínky stanovené pro spotřebitelské smlouvy v článku 17 odst. 1 písm. a) a b) Nařízení Brusel Ibis, zjistíme, že se v obou dvou případech nemusí vztahovat pouze na tzv. pasivního spotřebitele. Tato ustanovení dopadají i na tzv. **aktivního spotřebitele**, tedy na osobu, která se aktivně zajímá a vyhledává příležitost k uzavření smlouvy mimo zemi svého bydliště, tj. v zemi podnikatelského subjektu.

Poznámka. Pasivní spotřebitel byl původně vnímán jako osoba, která si nemusí uvědomovat existenci mezinárodního prvku ve smluvním vztahu, nevyhledává samostatně a aktivně informace o smlouvě uzavírané v zahraničí nebo se zahraničním smluvním partnerem. Na pasivního spotřebitele ve státě jeho bydliště „míří“ nabídky ze zahraničí, které může přijmout (původně prostřednictvím letáků v poštovní schránce, reklam v novinách, televize, rádia apod.)

Provozování podnikatelské činnosti ve státě spotřebitele, resp. zaměřování činnosti na takový stát – článek 17 odst. 1 písm. c). Tato část se vztahuje na všechny smlouvy, které nespádají pod písmena a) a b) a splňují podmínky písmene c) – viz formulace „...ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena...“ Toto ustanovení se výrazně odlišuje od předchozích dvou. Rozdíl je dán způsobem výkonu podnikatelské činnosti (v zemi spotřebitele, resp. zaměřování se na takový stát), která ovlivňuje vnímání pozice spotřebitele.

Článek 17 odst. 1 písm. c) dopadá na spotřebitelské smlouvy uzavřené s:

1. osobou, která **provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště**; nebo
2. osobou provozující profesionální nebo podnikatelskou činnost, která se **zaměřuje** na členský stát bydliště spotřebitele nebo na několik států včetně států bydliště spotřebitele.

V důsledku podmínek stanovených v článku 17 odst. 1 písm. c), tedy provozování profesionální nebo podnikatelské činnosti ve státě bydliště spotřebitele, resp. zaměřování se na tento stát, je spotřebitel v postavení tzv. pasivního spotřebitele.

Tato právní úprava v současné době dopadá zejména na spotřebitelské smlouvy uzavírané online, na

internetu. V takovém případě je nutné interpretovat, kdy a za jakých podmínek se podnikatel na spotřebitele zaměřuje.

Soudní dvůr vyložil pojem „zaměřování činnosti“ pro online spotřebitelské smlouvy ve stěžejním rozhodnutí ve spojených věcech *C-585/08 Pammer vs. Reederai Karl Schlüter GmbH & Co. KG* a *C-144/09 Hotel Alpenhof GesmbH vs. Oliver Heller*. Pro vymezení pojmu „zaměřování činnosti“ Soudní dvůr vytvořil **demonstrativní přehled kritérií**, která musí být soudem členského státu zkoumána pro každý konkrétní případ samostatně.

Dle rozhodnutí Soudního dvora není možné vykládat slova zaměřování činnosti tak, že se týkají pouhé dostupnosti internetové stránky v jiných členských státech, než je členský stát, ve kterém má dotyčný podnikatel sídlo. Pro účely použití tohoto pravidla **musí podnikatel projevít svou vůli navázat obchodní vztahy se spotřebiteli z jednoho nebo více členských států**, mezi kterými je i členský stát, na jehož území má spotřebitel své bydliště. Dle Soudního dvora je nutné *ad hoc* v každém konkrétním případě hodnotit jistá kritéria, která by prokazovala, že podnikatel uvažoval o obchodování se spotřebiteli z různých států.

Mezi **rozhodující kritéria**, která musí být soudem členského státu, příp. ve vzájemné kombinaci, v každém konkrétním případě posuzována, patří: mezinárodní povaha činnosti podnikatele; popis cesty do sídla podnikatele s počátkem v jiných členských státech; použití jiného jazyka nebo jiné měny, než jsou jazyk nebo měna, které jsou obvykle používány v členském státě, ve kterém má podnikatel sídlo; možnost provedení rezervace a její potvrzení v tomto jiném jazyce; uvedení telefonického spojení s mezinárodním předčíslem; vynaložení nákladů na službu sponzorovaných odkazů na internetu s cílem usnadnit spotřebitelům s bydlištěm v jiných členských státech přístup na stránku podnikatele nebo jeho zprostředkovatele (například reklamní bannery na webových stránkách v zemi spotřebitele); použití jiného jména domény prvního řádu, než je doména členského státu, ve kterém má podnikatel sídlo; použití neutrálních jmen domén prvního řádu, jako je například „.com“ nebo „.eu“; uvedení mezinárodní klientely složené ze zákazníků s bydlištěm v jiných členských státech.

Tato interpretace byla potvrzena a dále rozvinuta v navazujících rozhodnutích Soudního dvora. A to tak, že článek 17 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel Ibis **nevyžaduje**, aby smlouva mezi spotřebitelem a podnikatelem **byla uzavřena na dálku** (*C-190/11 Daniela Mühleitner vs. Yusufi*). Toto ustanovení dále **nevyžaduje existenci příčinné souvislosti** mezi prostředkem použitým k zaměření podnikatelské nebo profesionální činnosti (tedy internetovou stránkou) a uzavřením smlouvy se spotřebitelem. Existence takové příčinné souvislosti však může ukazovat na spojitost smlouvy s takovou činností (*C-218/12 Lokman Emrek vs. Vlado Sabranovic*).

Speciální příslušnost pro spotřebitelské smlouvy se **nevztahuje na smlouvy přepravní**, kromě případu, kdy smlouva poskytuje kombinaci dopravy a ubytování zahrnutou v ceně (článek 17 odst. 3 Nařízení Brusel Ibis).

Příslušnost soudů. Pravidla příslušnosti soudů pro žaloby spotřebitele vůči podnikateli a naopak (aktivní a pasivní legitimace) jsou upravena v článku 18 odst. 1 a 2 Nařízení Brusel Ibis.

Žaloba spotřebitele vůči podnikateli. Spotřebitel může žalovat v souladu s článkem 18 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis smluvního partnera (zpravidla podnikatele) buď:

1. u soudů členského státu, kde má podnikatel (smluvní partner) bydliště, nebo bez ohledu na bydliště druhé strany
2. u soudu místa, kde má bydliště spotřebitel.

Místo sudiště vybírá spotřebitel. Při výběru bude zvažovat celou řadu okolností, jako je např. finanční náročnost sporu, náklady řízení, nutnost právního zastoupení, znalost cizího prostředí a jeho právních předpisů a procesních postupů, délka řízení apod. Článek 18 odst. 1 nelze použít na řízení, ve kterých by spotřebitel uplatňoval u soudu svého bydliště nejen vlastní nároky, ale i nároky postoupené jinými spotřebiteli (vyloučeny jsou tzv. kolektivní žaloby na ochranu spotřebitele, *C-498/16 Maximilian Schrems vs. Facebook Ireland Limited*).

Žaloba podnikatele vůči spotřebiteli. Spotřebitel může být žalován v souladu s článkem 18 odst. 2 Nařízení Brusel Ibis **pouze u soudu místa svého bydliště**. V případě spotřebitele s neznámým místem

bydliště jsou příslušné soudy členského státu, na jehož území se nachází poslední známé bydliště spotřebitele (*C-327/10 Hypoteční banka, a. s. vs. Udo Mike Lindner*).

Dle článku 18 odst. 3 Nařízení Brusel Ibis nevylučuje toto ustanovení na právo podat vzájemnou žalobu u soudu, u něhož byla podána podle tohoto oddílu původní žaloba.

Ujednání o příslušnosti (prorogace). U smluvních vztahů, jichž se účastní slabší smluvní strana (spotřebitel), je zachována autonomie vůle stran. Nicméně možnost prorogace je omezena, aby se zabránilo jejímu případnému zneužití z pozice silnějšího subjektu.

Nařízení Brusel Ibis v článku 19 obsahuje **omezení pro prorogační doložky v případě spotřebitelských smluv**. Jak vyplývá z textu ustanovení, „...od ustanovení tohoto oddílu je možné se odchýlit pouze dohodou“:

- uzavřenou po vzniku sporu, tedy v okamžiku, kdy spotřebitel ví, že došlo ke vzniku problému ze smlouvy a mohlo by proti němu být zahájeno řízení před obecnými soudy; nebo
- umožňující spotřebiteli zahájit řízení u jiných soudů než těch, které jsou uvedeny v tomto oddíle; tato výhoda je dána pouze spotřebiteli (*22/85 Anterist vs. Crédit Lyonnais*), smluvní partner může podat žalobu proti spotřebiteli pouze u soudů členského státu spotřebitele;
- uzavřenou mezi spotřebitelem a jeho smluvním partnerem, kteří mají v době uzavření smlouvy bydliště nebo obvyklý pobyt v téže členské státě, jestliže tato dohoda zakládá příslušnost soudů tohoto členského státu, ledaže by taková dohoda nebyla podle práva tohoto členského státu přípustná.

Forma prorogačních dohod je obecně upravena v článku 25 Nařízení Brusel Ibis. Formální náležitosti musí být splněny i v případě spotřebitelských smluv, nicméně forma uvedená v článku 25 odst. 3 je z podstaty věci u spotřebitelských smluv vyloučena.

Právo rozhodné u spotřebitelských smluv

Kolizní úprava v článku 6 Nařízení Řím I vyjadřuje jeden z principů smluvního závazkového práva EU, kterým je ochrana spotřebitele jakožto slabší smluvní strany. Je zároveň výjimkou z principu autonomie vůle stran vyjádřené v článku 3 Nařízení Řím I, neboť omezuje možnost volby práva ve spotřebitelských smlouvách.

Postavení spotřebitele je v hmotném právu členských států EU zajištěno pomocí nejrůznějších ochranných ustanovení týkajících se způsobu uzavírání smluv (mimo obvyklou provozovnu podnikatele), možnosti odstoupení od smlouvy v určité lhůtě či stanovení informační povinnosti smluvního partnera (obchodníka) před uzavřením smlouvy. Spotřebitelské právo se díky (kvůli) právním úpravám vyplývajícím jak z národního, tak směrnicevého práva (spotřebitelské *aquis*, k tomu srov. dále) stalo poměrně nepřehledným souborem pravidel.

Vztah článku 6 Nařízení Řím I k Nařízení Řím II a Nařízení Brusel Ibis

Věcná působnost a výklad pojmů použitých v Nařízení Řím I by měly být dle bodu 7 Preambule v souladu s Nařízením Brusel Ibis a Nařízením Řím II.

Srovnáme-li text článku 6 Nařízení Řím I s článkem 17 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis, zjistíme, že jejich účel, smysl a znění je velmi podobné. Dle článku 17 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis „*ve věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, se příslušnost určuje podle tohoto oddílu (...): (a) jedná-li se o koupi movitých věcí na splátky; (b) jedná-li se o půjčku návratnou ve splátkách nebo o jiný úvěrový obchod určený k financování koupě takových movitých věcí, nebo (c) ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností*“.

Obě dvě ustanovení představují výjimku k obecnému pravidlu, kterým je článek 3 Nařízení Řím I (autonomie vůle stran), resp. článek 4 Nařízení Brusel Ibis (obvyklé bydliště žalovaného). Tato výjimka je vedena zájmem na ochraně slabší smluvní strany (bod 23 Preambule k Nařízení Řím I, bod 18

Preambule k Nařízení Brusel Ibis). Z tohoto důvodu je pro interpretaci pojmů použitých v článku 6 Nařízení Řím I možné (a v mnoha případech nutné) využít interpretační judikaturu Soudního dvora EU k článku 17 Nařízení Brusel Ibis, resp. k jeho předchůdcům (článku 15 Nařízení Brusel I a článku 13 Bruselské úmluvy), se zohledněním všech změn.

Struktura článku 6 Nařízení Řím I

Článek 6 Nařízení Řím I je *lex specialis* k článku 3 a článku 4 Nařízení Řím I. V dosahu své osobní a věcné působnosti se před těmito ustanoveními použije přednostně.

Článek 6 odst. 1 Nařízení Řím I obsahuje vymezení věcné a osobní působnosti tohoto ustanovení a náhradní hraniční určovatel v případě neexistence volby práva, kterým je právo země obvyklého bydliště spotřebitele.

Pokud nejsou splněny aplikační předpoklady uvedené v článku 6 odst. 1 písm. a) nebo b), řídí se smlouva na základě článku 6 odst. 3 právem určeným na základě článku 3 a 4.

Článek 6 odst. 2 Nařízení Řím I obsahuje tzv. materializovanou kolizní normu, podle které je možné pro spotřebitelskou smlouvu zvolit rozhodné právo, nicméně s omezeními danými kogentními normami práva státu obvyklého bydliště spotřebitele.

Článek 6 odst. 4 upravuje výjimky k odst. 1 a 2, kdy se smlouvy spadající do jeho působnosti řídí právem určeným na základě obecných pravidel upravených v člancích 3 a 4 Nařízení Řím I.

Výklad pojmů použitých v článku 6 Nařízení Řím I

Pojmy použité v článku 6 Nařízení Řím I musí být vykládány autonomně a jednotně, s cílem zajistit dodržení cílů sledovaných unijním zákonodárcem v oblasti spotřebitelských smluv. Z tohoto důvodu musí být pojmy jako „spotřebitel“ obsažené v různých unijních předpisech („zaměřování činnosti“ či „smlouva“) vykládány stejně.

Osobní a věcná působnost článku 6 Nařízení Řím I

Pro aplikaci článku 6 Nařízení Řím I musí být splněna jeho **osobní působnost** (smluvní závazkový vztah mezi „spotřebitelem“ a „obchodníkem“) a **věcná působnost** („spotřebitelská smlouva“, která byla uzavřena dle stanovených kritérií, kterými jsou „provozování činnosti“ nebo „zaměřování činnosti“, a „smlouva“ spadá do rozsahu těchto činností“).

Tzv. „smíšené“ smlouvy

Problematickou otázkou jsou tzv. smíšené smlouvy (smlouvy mající dvojí účel, *dual purpose contracts*, *mixed contracts*, „*gemischter*“ *Verträge*). Jedná se o smlouvy, jejichž účel je částečně spotřebitelský a částečně v rámci podnikatelské nebo obchodní činnosti. Jak jsme uvedli výše, jedna a táž osoba může být považována za spotřebitele v rámci některých transakcí a za obchodníka v jiných (C-269/95 Benincasa vs. Dentalkit Srl, C-464/01 Johann Gruber vs. Bay Wa AG).

Pro obchodníka je nutností vědět, zda osoba, se kterou obchoduje, jedná jako spotřebitel ještě před uzavřením smlouvy. Nařízení Řím I ovšem výslovně neuvádí, zda obchodník musí nebo by měl vědět, zda druhá smluvní strana uzavírá smlouvu pro osobní, nikoliv obchodní nebo profesionální činnost.

Pojem spotřebitel musí být v případě smíšených smluv vykládán s ohledem na povahu a účel smlouvy (C-269/95 Benincasa proti Dentalkit Srl, bod 16; C-99/96 Mietz proti Intership Yachting Sneek BV). Národní soudy musí při posuzování povahy a účelu smlouvy vzít také do úvahy objektivní okolnosti, za kterých byla smlouva uzavřena (C-464/01 Johann Gruber proti Bay Wa A, bod 47). Z judikatury vyplývá, že povahu a účel smlouvy je nutné zkoumat *ex ante* pozici v době uzavření smlouvy.

Za spotřebitelskou smlouvu bude v takovém případě považována smlouva, jejíž podnikatelský účel je natolik okrajový, že má zanedbatelnou roli v celkovém kontextu dotčené transakce, přičemž skutečnost, že nepodnikatelská stránka převažuje, nemá v tomto ohledu vliv (C-89/91 Shearson Lehman Hutton Inc proti TVB; C-464/01 Johann Gruber proti Bay Wa A, bod 54; Wilderspin, 2017, s. 460).

Provozování nebo zaměřování činnosti obchodníka na zemi obvyklého bydliště spotřebitele

Článek 6 odst. 1 Nařízení Řím I se vztahuje na spotřebitelské smlouvy, pokud je splněna alternativně jedna ze dvou podmínek: (a) obchodník provozuje profesionální nebo obchodní činnost v zemi obvyklého bydliště spotřebitele nebo (b) se jeho činnost na tuto nebo na několik zemí včetně téhle zaměřuje.

Tato kritéria vyjadřují úzkou vazbu mezi činnostmi obchodníka a zemí obvyklého bydliště spotřebitele. Mohou existovat a být splněny také kumulativně, a proto mezi nimi není nutné exaktně rozlišovat. Nicméně jejich *ratio* spočívá v tom, zda si spotřebitel mohl být vědom toho, že se nachází v situaci s mezinárodním (přeshraničním) prvkem (Calliess, 2015, s. 175).

Provozování činnosti

Dle článku 6 odst. 1 písm. b) Nařízení Řím I se smlouva řídí právem země, ve které má spotřebitel obvyklé bydliště, pokud „*obchodník provozuje svou profesionální nebo podnikatelskou činnost v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště*“.

Kritérium „provozování činnosti“ vyžaduje, aby se obchodník „fyzicky“ (trvale nebo dočasně) nacházel v zemi obvyklého bydliště spotřebitele. Tato podmínka bude splněna v případě, pokud má obchodník v této zemi v souladu s článkem 19 odst. 1 své bydliště, resp. místo ústřední správy. Tato podmínka je splněna také v případě, pokud dle článku 19 odst. 2 byla smlouva uzavřena prostřednictvím pobočky, zastoupení nebo jiné provozovny, nebo pokud plnění podle takové smlouvy musí být poskytnuto takovou pobočkou, zastoupením nebo provozovnou, které se v okamžiku uzavření smlouvy nacházely na území státu obvyklého bydliště spotřebitele.

Zaměřování činnosti

Dle článku 6 odst. 1 písm. b) Nařízení Řím I se smlouva řídí právem země, ve které má spotřebitel obvyklé bydliště, pokud se činnost obchodníka na zemi obvyklého bydliště spotřebitele nebo na několik zemí včetně této zaměřuje. Tato podmínka se uplatní v případě, kdy se obchodník či jeho pobočka nebo provozovna „fyzicky“ nenachází v zemi obvyklého bydliště spotřebitele, ale svou činnost provozuje např. prostřednictvím Internetu.

Kritérium „zaměřování činnosti“ bylo převzato ze znění článku 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I (článku 17 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel Ibis). Bylo vytvořeno s ohledem na elektronicky uzavírané smlouvy, zejména prostřednictvím Internetu. Kritérium „zaměřování činnosti“ bylo považováno za dostatečně abstraktní a technologicky neutrální, aby bylo použitelné pro co nejširší okruh smluvních závazkových vztahů vznikajících na Internetu (Ragno, 2015, s. 226).

Vyloučené spotřebitelské smlouvy dle článku 6 odst. 4 Nařízení Řím I

Článek 6 odst. 4 Nařízení Řím I obsahuje několik výjimek, podle kterých se na určité tyty smluv s ohledem na jejich povahu a účel nemohou aplikovat ustanovení článku 6 odst. 1 a 2. Jinými slovy, dle tohoto ustanovení se nejedná o ty „správné“ spotřebitelské smlouvy z pohledu Nařízení Řím I, které by měly být podřízeny oné vyšší úrovni spotřebitelské ochrany.

Důvod pro existenci těchto výjimek je dvojitý. Prvním důvodem je, že smlouvy uvedené v článku 6 odst. 4 Nařízení Řím I mohou být úžeji spjaty s jinou zemí, než je země obvyklého bydliště spotřebitele. Druhým důvodem je skutečnost, že určité smlouvy by měly být podřízeny pouze jednomu rozhodnému právu, zejména smlouvy týkající se finančních produktů, což by nemuselo být naplněno v případě aplikace článku 6 odst. 2 (bod 28 Preambule k Nařízení Řím I).

Aplikace článku 6 Nařízení Řím I

Cílem článku 6 je ochrana legitimních očekávání spotřebitelů a zamezit obchodníkům ve zneužívání práv, která spotřebitelům náleží. Pro určení rozhodného práva dle článku 6 je proto nutné dodržovat určitý metodologický postup. Nejdříve je nutné ověřit, zda smlouva spadá do osobní a věcné působnosti tohoto ustanovení.

Jsou-li splněny předpoklady osobní a věcné působnosti, je nutné při aplikaci kolizních norem a hraničních určovatелů postupovat od speciálního k obecnému. Nejdříve je nutné dle článku 6 odst. 2 ověřit, zda spotřebitelská smlouva obsahuje platnou volbu práva. Článek 6 odst. 2 má v praxi relevanci v případě, pokud strany zvolí právo, které je odlišné od práva země obvyklého bydliště spotřebitele, a

kteří nemusí obsahovat stejnou úroveň ochrany. Typickým příkladem je volba práva obvyklého bydliště obchodníka, která bývá buď uvedena ve smlouvě hlavní, nebo včleněných obchodních podmínkách. Spotřebitel může dle článku 3 odst. 5 a článku 10 odst. 2 uplatnit právo země jeho obvyklého bydliště pro posouzení, zda se obchodní podmínky staly součástí spotřebitelské smlouvy.

V případě neexistence volby práva se aplikuje náhradní hraniční určovatel uvedený v článku 6 odst. 1 „právo země obvyklého bydliště spotřebitele“. Toto ovšem není konec při zvažování použitelných pravidel. Působnost rozhodného práva může být totiž omezena nejen kogentními normami na ochranu spotřebitele, ale také imperativními normami dle článku 9 (k tomu srov. část IV. Působnost rozhodného práva určeného na základě článku 6).

Pokud smlouva nesplňuje předpoklady věcné působnosti stanovené v článku 6 odst. 1 písm. a) nebo b), pro určení rozhodného práva se dle článku 6 odst. 3 použijí článek 3 (volba práva) nebo článek 4 (náhradní hraniční určovatel).

V případě, kdy se jedná o vyloučenou smlouvu dle článku 6 odst. 4, pro určení rozhodného práva se opět použijí článek 3 (volba práva) nebo článek 4 (náhradní hraniční určovatel).

Pro účely určení místa obvyklého bydliště spotřebitele je dle článku 19 odst. 3 Nařízení Řím I relevantní okamžik uzavření spotřebitelské smlouvy. Změna místa obvyklého bydliště spotřebitele, ke které dojde po uzavření smlouvy, nemá vliv na právní režim smlouvy.

Působnost rozhodného práva určeného na základě článku 6 Nařízení Řím I

Působnost rozhodného práva, které bylo určeno na základě článku 6, je vymezena v článku 12 Nařízení Řím I.

„Termín „smlouva o koupi movitých věcí na splátky“ dle článku 13 Bruselské úmluvy nelze rozšířit na smlouvu o koupi stroje, kdy jedna společnost souhlasí s platbou kupní ceny formou splátek během stanovené lhůty.“ (150/77 Bertrand proti Ott)

„Článek 13 Bruselské úmluvy musí být vykládán tak, že žalobce, který vystupuje před soudem ve věci své podnikatelské činnosti, a není tedy spotřebitelem dle výše zmíněného článku, nepoživá výhod stanovených úmluvou pro spotřebitele.“ (C-89/91 Shearson Lehman Hutton Inc proti TVB)

„Pravidla o příslušnosti stanovená Bruselskou úmluvou musí být vykládána následujícím způsobem: osoba, jež uzavřela smlouvu týkající se zboží určeného zčásti k účelu podnikatelskému a zčásti k účelu, jež se netýká její podnikatelské činnosti, nemá právo dovolávat se prospěchu ze zvláštních pravidel o příslušnosti uvedených v článcích 13 až 15 uvedené úmluvy, ledaže je podnikatelský účel natolik okrajový, že má zanedbatelnou úlohu v celkovém kontextu dotčené transakce, přičemž skutečnost, že nepodnikatelská stránka převažuje, nemá v tomto ohledu vliv; je věcí soudu, u něž je řízení vedeno, rozhodnout, zda dotčená smlouva byla uzavřena v rozsahu nikoliv zanedbatelném k uspokojení potřeb týkajících se podnikatelské činnosti dotyčné osoby, nebo zda naopak podnikatelský účel měl pouze nepatrnou úlohu; za tím účelem je namístě, aby uvedený soud vzal v úvahu veškeré relevantní skutkové poznatky objektivně vyplývající ze spisu; není naopak třeba přihlížet k okolnostem nebo skutečnostem, o nichž mohl smluvní partner vědět při uzavření smlouvy, ledaže se osoba, jež se dovolává postavení spotřebitele chovala takovým způsobem, že mohla u druhé smluvní strany oprávněně vyvolat dojem, že jedná za podnikatelským účelem.“ (C-464/01 Johann Gruber vs. Bay Wa AG)

„Pojem spotřebitel, který je uveden v článku 2(b) směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, musí být vykládán tak, že se vztahuje pouze na fyzické osoby.“ (C-541/99 a C-542/99 Idealservice Srl)

„Pravidla o příslušnosti uvedená v Bruselské úmluvě je nutné interpretovat tak, že soudní řízení, ve kterém se spotřebitel domáhá v členském státě, v němž má bydliště, a podle národního práva tohoto státu, aby mu zásilková společnost založená v jiném členském státě vyplatila finanční částku za okolností, kdy mu tato společnost zaslala personalizovanou nabídku, která ve spotřebiteli vyvolala dojem, že na základě objednávky zboží určité hodnoty tuto obdrží výhru, a kde spotřebitel skutečně odeslal objednávku zboží v členském státě svého bydliště, aniž by mu byla finanční výhra vyplacena, je nárokem smluvní povahy ve smyslu článku 13 odst. 1 bod 3 Bruselské úmluvy.“ (C-96/00 Gabriel)

„Pravidla o příslušnosti stanovená Úmluvou ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a o výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, ve znění Úmluvy ze dne 9. října 1978 o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, ve znění Úmluvy ze dne 25. října 1982 o přistoupení Řecké republiky, ve znění Úmluvy ze dne 26. května 1989 o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky a ve znění Úmluvy ze dne 29. listopadu 1996 o přistoupení Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království, musejí být vykládána následujícím způsobem: žaloba, kterou se spotřebitel domáhá určení podle právních předpisů smluvního státu, na jehož území

má své bydliště, že společnost zásilkového prodeje se sídlem v jiném smluvním státě je povinna vydat cenu zdánlivě jím vyhranou, má smluvní povahu ve smyslu čl. 5 bodu 1 uvedené Úmluvy, za podmínky, že jednak tato společnost za účelem přimět spotřebitele k uzavření smlouvy mu zaslala jmenovitě určenou zásilku, která mohla vyvolat dojem, že mu bude udělena cena, pokud zašle zpět „poukazku k vyplacení“ přiloženou k této zásilce, a že jednak uvedený spotřebitel přijme podmínky stanovené prodejcem a skutečně požádá o vyplacení slíbené výhry; naproti tomu, i když uvedená zásilka obsahuje kromě toho reklamní katalog výrobků této společnosti s formulářem „nezávazná zkušební objednávka“, dvojnásobně, že udělení ceny není závislé na objednávce zboží a že spotřebitel skutečně žádnou takovou objednávku neučinil, nemá žádný vliv na výše uvedený výklad.“ **(C-27/02 Petra Engler proti Janus Versand GmbH)**

„Zásada spolupráce vyplývající z článku 10 ES neukládá vnitrostátnímu soudu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla za účelem přezkumu pravomocného soudního rozhodnutí a jeho zrušení, pokud se jeví, že je v rozporu s právem Společenství.“ **(C-234/04 Kapferer proti Schlank & Schick GmbH)**

„V situaci, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, ve které se spotřebitel podle práva členského státu, na jehož území má své bydliště, a u soudu místa svého bydliště domáhá, aby bylo společnosti provozující zásilkový prodej usazené v jiném členském státě uloženo vyplacení výhry, kterou zdánlivě vyhrál, a pokud tato společnost za účelem pobídnutí tohoto spotřebitele k uzavření smlouvy mu zaslala jmenovitě určenou zásilku, která u něj mohla vyvolat dojem, že mu bude udělena cena, pokud o její vyplacení požádá zpětným zasláním „certifikátu, jímž se požaduje výhra,“ přiloženým k uvedené zásilce, aniž by udělení této ceny záviselo na objednání výrobků nabízených touto společností k prodeji nebo na zkušební objednávce, je nutno vykládat pravidla o příslušnosti stanovená nařízením Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech následujícím způsobem: na takovou žalobu podanou spotřebitelem se vztahuje čl. 15 odst. 1 písm. c) uvedeného nařízení za podmínky, že se podnikající prodejce právně zavázal tuto cenu spotřebiteli vyplatit; není-li tato podmínka splněna, vztahuje se toto ustanovení nařízení č. 44/2001 na takovou žalobu pouze tehdy, pokud spotřebitel u tohoto podnikajícího prodejce zboží skutečně objednal.“ **(C-180/06 Ilsinger proti Dreschers)**

„Článek 5 bod 1 písm. b) druhou odrážku nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je nutno vykládat v tom smyslu, že smlouva, kterou majitel práva duševního vlastnictví za úplaty poskytne svému smluvnímu partnerovi oprávnění k výkonu tohoto práva, není smlouvou o poskytování služeb ve smyslu tohoto ustanovení.“ **(C-533/07 Falco Privatstiftung)**

„Článek 5 bod 1 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že smlouvy, jejichž předmětem je dodání zboží, které má být vyrobeno nebo zhotoveno, musí být kvalifikovány jako „prodej zboží“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. b) první odrážky tohoto nařízení, i když kupující stanovil určité požadavky ohledně porřízení, zpracování a dodání zboží, aniž by poskytl materiály pro jeho výrobu nebo zhotovení, a dodavatel je odpovědný za kvalitu a soulad zboží se smlouvou.“ **(C-381/08 Car Trim GmbH proti KeySafety Systems Srl.)**

„Za účelem určení, zda podnikatel, jehož činnost je prezentována na jeho internetové stránce nebo na internetové stránce jeho zprostředkovatelské společnosti, může být považován za podnikatele „zaměřujícího“ činnost na členský stát, na jehož území má spotřebitel své bydliště ve smyslu čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení č. 44/2001, je třeba ověřit, zda před případným uzavřením smlouvy se spotřebitelem z uvedených internetových stránek a celkové činnosti podnikatele vyplývalo, že podnikatel zamýšlel obchodovat se spotřebiteli s bydlištěm v jednom či více členských státech, včetně členského státu, ve kterém má spotřebitel bydliště, v tom smyslu, že byl připraven uzavřít s nimi smlouvu.“

Následující skutečnosti, jejichž výčet není taxativní, mohou představovat indicie umožňující se domnívat, že činnost podnikatele je zaměřena na členský stát bydliště spotřebitele: mezinárodní povaha činnosti, popis cesty do sídla podnikatele s počátkem v jiných členských státech, použití jiného jazyka nebo jiné měny, než jsou obvykle používány v členském státě, ve kterém má podnikatel sídlo s možností provést rezervaci a potvrdit ji v tomto jiném jazyce, uvedení telefonického spojení s mezinárodním předčíslem, vynaložení nákladů na službu sponzorovaných odkazů na internetu s cílem usnadnit spotřebitelům s bydlištěm v jiných členských státech přístup na stránku podnikatele nebo jeho zprostředkovatele, použití jiného jména domény prvního řádu, než je doména členského státu, ve kterém má podnikatel sídlo, a uvedení mezinárodní klientely složené ze zákazníků s bydlištěm v jiných členských státech. Vnitrostátnímu soudu přísluší, aby existenci takových indicií ověřil.“

Naproti tomu pouhá dostupnost internetové stránky podnikatele nebo jeho zprostředkovatelské společnosti v členském státě, na jehož území má spotřebitel bydliště, nepostačuje. Stejně je tomu v případě uvedení elektronické adresy, jakož i dalších kontaktních údajů nebo v případě využití jazyka nebo měny, které jsou obvykle používány v členském státě, ve kterém má podnikatel sídlo.“ **(Spojené věci C-585/08 a C-144/09 Pammer, Alpenhof)**

„Článek 15 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba mající úzké profesionální nebo podnikatelské vazby na společnost, například ve formě jednatelství nebo většinového podílu na společnosti, nemůže být považována za spotřebitele ve smyslu tohoto ustanovení, pokud poskytuje směnečné rukojemství za vlastní směnku vystavenou k zajištění závazků této společnosti ze smlouvy o úvěru. Toto ustanovení se proto nepoužije pro určení soudu příslušného pro

rozhodnutí o žalobě, kterou remitent vlastní směnky usazený v jednom členském státě uplatňuje nároky z této vlastní směnky, která má v den svého podpisu neúplnou podobu a později je doplněna remitentem, vůči směnečnému rukojmímu s bydlištěm v jiném členském státě.“ **(C-419/11 Česká spořitelna, a.s. proti Feichter)**

„Článek 15 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán tak, že nevyžaduje, aby smlouva mezi spotřebitelem a podnikatelem byla uzavřena na dálku.“ **(C-190/11 Mühlleitner proti Yusufi)**

„Článek 15 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje existenci příčinné souvislosti mezi prostředkem použitým k zaměření podnikatelské nebo profesionální činnosti na členský stát bydliště spotřebitele, tj. internetovou stránkou, a uzavřením smlouvy s tímto spotřebitelem. Existence takové příčinné souvislosti však ukazuje na spojitost smlouvy s takovou činností.“ **(C-218/12 Emrek proti Sabranovic)**

„Článek 6 odst. 1 písm. d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na smlouvy uzavřené mezi dvěma osobami, které nejednají v rámci obchodní či profesní činnosti.“ **(C-508/12 Vapenik proti Thurner)**

„Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) musí být vykládána v tom smyslu, že aniž jsou dotčena ustanovení čl. 1 odst. 3 obou těchto nařízení, musí být právo rozhodné pro žalobu na zdržení se jednání ve smyslu směrnice 2009/22 podanou proti používání údajně nepřipustných smluvních ujednání podnikem se sídlem v jednom členském státu, který uzavírá smlouvy formou elektronického obchodního styku se spotřebiteli s bydlištěm v jiných členských státech, a zejména ve státě sídla soudu, určeno v souladu s čl. 6 odst. 1 nařízení Řím II, kdežto právo rozhodné pro posouzení daného smluvního ujednání musí být vždy určeno na základě nařízení Řím I, a to bez ohledu na to, zda je toto posouzení prováděno v rámci individuální žaloby či kolektivní žaloby.“

„Článek 3 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán v tom smyslu, že ujednání obsažené ve všeobecných smluvních podmínkách obchodníka, které nebylo sjednáno individuálně, a podle kterého se právem členského státu sídla tohoto obchodníka řídí smlouva uzavřená formou elektronického obchodu se spotřebitelem, je zneužívající klauzuli v rozsahu, v němž uvádí tohoto spotřebitele v omyl tím, že u něj vyvolává dojem, že se na smlouvu použije pouze právo tohoto členského státu, aniž spotřebitele informoval, že se na něj na základě čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I vztahuje ochrana, kterou mu zajišťují imperativní ustanovení práva, které by bylo rozhodné v případě neexistence tohoto ujednání, přičemž přísluší vnitrostátnímu soudu, aby ve světle všech relevantních okolností tuto skutečnost ověřil.“ **(C-191/15 Verein für Konsumenteninformation proti Amazon EU Sàrl)**

„Článek 15 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že uživatel soukromého účtu na Facebooku neztrácí postavení „spotřebitele“ ve smyslu tohoto článku, pokud vydává knihy, přednáší, provozuje internetové stránky, vybírá dary a nechává si postoupit nároky řady spotřebitelů za účelem uplatnění těchto nároků u soudu.“ **(C-498/16 Maximilian Schrems proti Facebook Ireland Limited)**

Tyto texty byly převzaty z

- učebnice ROZEHNALOVÁ, Naděžda, KLÁRA DRLÍČKOVÁ, TEREZA KYSELOVSKÁ a JIŘÍ VALDHANS. *Mezinárodní právo soukromé Evropské unie*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. n/a. ISBN 978-80-7598-123-3 a komentáře
- KYSELOVSKÁ, TEREZA. Článek 6 (část Nařízení Řím I). In *Nařízení Řím I, Nařízení Řím II: komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 108-135. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-971-0.